

ŠTEVILNA GASILSKA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA

Firefighter education and training

Bojan Kuntarič * UDK 614.841.3:37

Povzetek Abstract

Tudi leta 2012 so imeli slovenski prostovoljni in poklicni gasilci številna izobraževanja in usposabljanja, ki so jih pripravili v svojih enotah in gasilskih zvezah na regijski in državni ravni. Na teh dogodkih je sodelovalo več deset tisoč gasilcev in gasilk. Nekaj tega, kar se učijo udeleženci izobraževanj in usposabljanj, poskušamo prikazati v članku. Obiskali smo kandidate za poklicne gasilce, ki so se šolali v Gasilski šoli v Izobraževalnem centru na Igu pri Ljubljani, ogledali smo si drugo izvedbo dogodka z naslovom Heavy Rescue Slovenia, ki je potekala v Ljubljani, in tretje preverjanje znanja ekip gasilskih enot širšega pomena ob posredovanju v prometni nesreči, ki je bila v Postojni.

As in the previous years, Slovenian volunteer and professional fire-fighters attended several education and training sessions which were organised within their units and fire-fighter associations at the regional and national level. These events were attended by more than ten thousand fire-fighters. Some of the contents which have been presented to the training participants during these sessions will be discussed in this article. We visited the candidates for professional fire-fighters who were trained at the Training Centre for Civil Protection and Disaster Relief of the Republic of Slovenia in Ig near Ljubljana. Also, we attended the second performance of the Heavy Rescue Slovenia event which took place in Ljubljana, and the third examination of the training level of the fire-fighting units in Postojna, offering relief in a traffic accident.

Najobsežnejši in najzahtevnejši izobraževalni program na področju zaščite in reševanja v Sloveniji

9. januarja 2012 je v Gasilski šoli v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu začela šolanje že 19. generacija kandidatov za poklicne gasilce. Kandidate, skupaj jih je bilo 48, je na šolanje poslalo 25 gasilskih enot, gospodarskih in drugih organizacij iz vse Slovenije.

Šolanje v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu so kandidati iz 19. generacije končali v četrtek, 21. junija 2012. Od 48 kandidatov je šolanje v poletnem roku uspešno končalo 43 kandidatov, 5 pa je svoje obveznosti uspešno opravilo jeseni.

Po besedah Marka Zibelnika iz Gasilske šole je program za poklicne gasilce najobsežnejši in najzahtevnejši izobraževalni program na področju zaščite in reševanja v Sloveniji. Izobraževanje bodočih gasilcev traja pol leta, program pa obsega 812 pedagoških ur, od tega več kot

400 ur praktičnih vaj. Praktične vaje so obsegale vse značilnosti gasilskega dela. Poleg usposabljanja za osnovne gasilske veščine je zadnja leta vedno večji poudarek na usposabljanjih, kot so vroči trening, vaje ob nesrečah z nevarnimi snovmi in reševanje z višin in globin.

Kandidate za poklicne gasilce so napotili na šolanje iz 25 različnih podjetij, poklicnih gasilskih enot in prostovoljnih gasilskih društev. Od tega je 17 koncesionarjev, 6 gospodarskih društev, Slovenska vojska, en kandidat je pa samoplačnik.

Na tokratno šolanje so kandidate poslali: Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana, GARS Jesenice, Gasilska brigada Koper, GB Ljubljana, Gasilska enota Nova Gorica, Gasilsko-reševalni center Ajdovščina, GRC Novo mesto, Helios, d. o. o., Nafta, d. o. o., Prostovoljno gasilsko društvo Postojna, PGD Ptuj, PGD Trebnje, PGD Velenje, PGD Zreče, PGE Celje, GE Krško, Zavod za gasilsko in reševalno službo Sežana in podjetja Cinkarna Celje, d. d., Fenolit, d. d., Gorenje, d. d., Henkel Slovenija, d. o. o., Krka, d. d., in Plama-PUR, d. d. ter 107. letalska baza MORS.

Povprečna starost 48 kandidatov je bila 26 let. Najmlajši med njimi je bil star 19 let, najstarejši pa 38 let. Zanimivo je bilo tudi, da je imelo kar 39 kandidatov predznanje

* bojankuntaric@yahoo.com

iz gasilskih veščin, saj so že več let, nekateri med njimi že od otroštva, prostovoljni gasilci. Pri njihovem usposabljanju je sodelovalo več kot 60 zunanjih predavateljev in inštruktorjev, ki so predavali o zelo različnih temah, kot so Pisno poslovanje, Spoprijemanje s stresom, Splošni pravni predpisi ter predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Prva pomoč, Varstvo pri delu, Športni praktikum, Osnovne gasilske veščine, Operativni postopki dela, Požarna varnost, Gasilska orodja in naprave, Osnove tehnične mehanike in tehnično reševanje, Kemija v gasilstvu, Osnove gorenja in gašenja, Osnove elektrotehnike in sistema zvez, Osnove informatike in računalništva, Praktično usposabljanje in Stažiranje v matični enoti.

Kandidati so zelo motivirani za delo

»Večina kandidatov je bila zelo zagreta za delo, saj je med njimi zelo veliko prostovoljnih gasilcev. Vsem se je videlo, da si želijo gasilsko znanje še pridobiti in ga poglobiti,« je poudaril Marko Zibelnik. »Mirno lahko rečem, da med njimi ni bilo kandidata, ki ga stvar ne bi zanimala.«

Hkrati je dodal, da se pri večini kandidatov takoj vidi, katero srednjo šolo so končali. Tisti, ki so končali gimnazijo in niso imeli konkretnega stika s tehniko, pogosto z začudenjem gledajo, kaj se dogaja. Zato potrebujejo tudi več časa, da razumejo določeno zadevo, kot tisti, ki so končali strojno ali srednjo gradbeno šolo oziroma srednjo tehnično šolo.

V Gasilski šoli v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS so poudarili, da potrebe po poklicnih gasilcih v zadnjih letih naraščajo, tako v javnih zavodih kot v gospodarskih družbah. V zadnjih petih letih je bilo od 40 do 50 kandidatov v generaciji. Gasilske enote kadruejo in pošiljajo kandidate na usposabljanje glede na svoje potrebe, mogoča pa je tudi samoplačniška udeležba, vendar je takšnih primerov malo, v 19. generaciji je bil le eden.

Slabša telesna pripravljenost

»Splošen vtis je, da so kandidati vsako leto slabše telesno pripravljene,« je ugotovil Marko Zibelnik. »Vzrok je verjetno v tem, da so v prostem času preprosto premalo telesno aktivni.«

Vendar njihov napredek tudi na tem področju v šoli pozornost spremljajo, saj so ob prihodu na šolanje opravili test telesne pripravljenosti, naslednji test so imeli pred odhodom na stažiranje, tretji test pa je bil tik pred koncem šolanja. *»Na začetku so kandidati opravili pet obremenitev, in sicer cooperjev test, dvig iz vese, sklece, dvig trupa in počepi z obremenitvijo, to je z utežjo. Ocenjevali smo jih po smernicah, ki jih je predlagalo Združenje slovenskih poklicnih gasilcev, in veliko kandidatov ni opravilo vseh preizkušenj v zahtevanem obsegu,« je povedal Marko Zibelnik.*

Terensko usposabljanje v Sežani in na poligonu Poček ter stažiranje

Kot je povedal Andrej Biaggio iz Gasilske šole, je bilo med desetdnevnim bivanjem v Sežani kar šest dni namenjenih usposabljanju za varno uporabo motorne žage. Kandidati so se najprej seznanili z žago in njenimi deli, nato je sledilo praktično delo na terenu. Ob koncu so imeli kandidati pisni preizkus znanja, s katerim so inštruktorji preverili njihovo znanje. Vsi kandidati so test opravili pozitivno. Njihovo praktično delo je obsegalo podiranje pravih dreves, ki so jih gozdarji prej označili. To so bila drevesa, ki so jih morali posekati zaradi bližine avtoceste, protipožarne varnosti ali zaradi drugih razlogov. Zadnji dan so se preizkusili v sečnji zahtevnih dreves na zahtevnih terenih in z vleko drevesnih debel z vitlom iz gozda.

V popoldanskih in večernih urah so se kandidati seznanjali s teorijo gašenja gozdnih požarov. Vmes so teoretično obdelali tudi gašenje požarov v naravi s helikopterji. Njihov predavatelj major Branko Rek, sicer poveljnik 15. helikopterskega bataljona Slovenske vojske, jih je seznanil z možnostmi uporabe zrakoplovov pri gašenju požarov v Sloveniji, s tehničnimi značilnostmi teh zrakoplovov in kdaj zrakoplov sploh lahko uporabijo pri gašenju požarov v naravi. Seznanili so se tudi z varnostnimi postopki pri vstopu v helikopter in izstopu iz njega. Tudi po tem usposabljanju so kandidati pisali test in pozitivna ocena je bila neke vrste dovolilnica, da je kandidat lahko sodeloval pri praktičnem prikazu dela helikopterja pri gašenju požara v naravi. Vsi kandidati so uspešno opravili test in v torek, 13. marca, je helikopter priletel v Sežano, kjer so kandidati opravili še praktično usposabljanje. *»Priložnost smo izkoristili še za eno vajo, in sicer smo na terenu postavili prestrežni bazen, v katerega je helikopter s helikopterskim vedrom (angl. bambi bucket) pripeljal vodo, ki smo jo s pomočjo nahrbtnih črpalk in nahrbtnih navijakov razpeljali v dvodelni napad, dolg dobrih sto metrov. Z vodo iz bazena smo lahko napolnili tudi naprtnjače, ki so nepogrešljive pri gašenju gozdnih požarov,« je povedal Andrej Biaggio.*

V sredo, 14. marca, je razred A kandidatov za poklicne gasilce na poligonu na Počku začel praktični del usposabljanja za varstvo pred požari v naravi, pri čemer so se tečajniki kljub prepovedi kurjenja v naravi seznanili z opremo, ki jo uporabljajo za to vrsto gašenja, ter z vozili, ki so namenjena gašenju v naravi. Nato so navidezno gasili požar, saj zaradi prepovedi kurjenja v naravi niso smeli prižgati ognja.

»V razredu A je 24 kandidatov, ki so vsi zdravi, dobro pripravljene in zelo motivirane za delo oziroma izobraževanje ter usposabljanje. Vsa usposabljanja sicer potekajo pod budnim nadzorom zaposlenih v Gasilski šoli. Terensko usposabljanje v Sežani in na poligonu Poček so kandidati končali v petek, 16. marca, z ogledom Regijskega centra za obveščanje Postojna. Predvsem s stališča požarne varnosti so si ogledali eno izmed postojnskih podjetij,« je še povedal Andrej Biaggio.

V ponedeljek, 19. marca, so kandidati začeli štirinajstdnevno stažiranje v gasilskih enotah, ki so jih poslale na usposabljanja. Tistim kandidatom, ki so jih poslale na šolanje gospodarske družbe oziroma so samoplačniki, je Gasilska šola zagotovila stažiranje v poklicnih gasilskih enotah. Na stažiranju morajo kandidati pripraviti kar nekaj nalog, in sicer seminarsko nalogo o delu v enoti ter voditi oziroma pisati dnevnik o tem, kaj so delali na stažiranju. Kandidati med stažiranjem naj ne bi hodili na intervencije oziroma naj bi pomagali pri logistiki in drugih opravilih, ne smejo pa biti v prvi bojni liniji.

Strokovni in zaključni izpiti ter prikazna vaja

Na prikazni vaji, ob koncu svojega šolanja, so novi poklicni gasilci prikazali posredovanje ob nesreči, zaradi katere je v okolje iztekala nevarna snov – klor, posredovali so v prometni nesreči, v kateri so reševali ukleščeno osebo iz vozila, na naslednjih dveh točkah so prikazali reševanje ponesrečenega izpod prevrnjenega traktorja, in reševanje ponesrečenega iz gorečega vozila. Številnim obiskovalcem so prikazali tudi reševanje in gašenje požara v stanovanjski hiši in postopke gašenja s pomočjo helikopterja, pri čemer so morali pripeti posodo za prevoz vode za gašenje, postaviti so morali bazen za zajemanje vode, prikazali so zajemanje vode in gašenje ter postopke gašenja s pomočjo letala Slovenske vojske Pilatus porter PC6.

Izpolnjene otroške sanje

Med našim nekajkratnim obiskom pri kandidatih za poklicne gasilce iz 19. generacije smo tečajnike spraševali, kako so zadovoljni s šolanjem, ali jim koristi znanje, ki so

ga pridobili med usposabljanji kot prostovoljni gasilci, in zakaj so se odločili za šolanje za poklic gasilca.

Odgovori so zanimivi: *»Gasilstvo oziroma gasilski poklic me privlači že iz otroških let. Že dolga leta sem operativni član gasilskega društva v Žužemberku. Ko sem izvedel, da novomeški gasilci iščejo nove člane, sem se prijavil na razpis, povabili so me na pogovor, opravil sem nekaj testiranj, bil sem sprejet in zdaj sem v Gasilski šoli. Tukaj smo dva meseca in s šolanjem sem zelo zadovoljen,«* je dejal Danijel Sajevec iz GRC Novo mesto. Danijel tudi meni, da je teorije preveč in da bi morali še več pozornosti nameniti praktičnemu delu.

Znanje prostovoljcev je dober temelj, ni pa odločilno

»Vsekakor mi znanje, ki sem ga pridobil pri prostovoljnih gasilcih, koristi. Vendar je tukaj na lgu obravnava učnih tem veliko bolj poglobljena in moram tako kot tisti kolegi, ki niso prostovoljni gasilci, zelo pozorno spremljati predavanja in razlago. Dejstvo je, da smo pri prostovoljnih gasilcih uporabljali predvsem najbolj osnovno opremo, tukaj pa se učimo uporabljati precej bolj zapletena orodja,« poudarja Borut Vatovec iz koprške gasilske brigade.

Nad učnim programom je Borut presenečen, saj ni pričakoval, da bo tako natrpan in temeljit.

Naučili se bodo marsikaj, kar jim bo koristilo v prihodnosti

Kot je povedal Nejc Bogataj z Letališča Jožeta Pučnika Ljubljana, je bila njegova dolgoletna želja postati poklicni

Slika 1:

Ena od prvih vaj je bila vleka bremena. Oddelek je bil razdeljen na dva dela, in sicer je prvi vozilo spustil v jarek, drugi pa ga je potegnil na breg. Nato sta skupini vlogi zamenjali. (foto: B. Kuntarič)

Figure 1:

One of the first exercises involves the hauling of load. The squad is divided into two parts; the first group lowers the vehicle into the ditch, the other one pulls it to the edge of the ditch, then, the teams change their roles (Photo: B. Kuntarič).

Slika 2:

Pred vsako vajo so inštruktorji kandidate na vsakem koraku opozorili, da je varnost pri delu najpomembnejša, nato so jim natančno razložili, kaj in kako morajo delati. (foto: B. Kuntarič)

Figure 2:

Before each exercise, the instructors continuously warn the candidates that work security should be put on first place. Hence they give a detailed explanation of what and how to work during the exercise (Photo: B. Kuntarič).

gasilec. Po poklicu je lesni tehnik in že dobrih šest let dela na letališču na Brniku v službi za oskrbo letal: »V službi se je pokazala možnost, da bi postal poklicni gasilec, prijavil sem se, sporazumeli smo se in zdaj sem tukaj. Nekaj gasilskega znanja imam že od prej, saj sem že dolga leta prostovoljni gasilec in v teh letih sem pridobil nekaj specialističnih znanj, lani pa sem uspešno končal tudi usposabljanje za višjega gasilskega častnika.«

nem centru na Igu in tudi glede prehrane nimam nobenih pripomb. Enako je v centru v Sežani. Nekoliko preveč je predavanj, vendar se zavedam, da brez dobre teorije ni dobre prakse. V šoli je precej bolje, kot sem si predstavljal. Z gasilstvom se ukvarjam že od otroških let in sem sodeloval na številnih tekmovanjih, od leta 2007 pa sem v domačem gasilskem društvu na Dvoru pri Žužemberku tudi operativni gasilec.«

Brez dobre teorije ni dobre prakse

Aleš Drenšek iz Gasilsko reševalnega centra Novo mesto je s šolanjem na Gasilski šoli na Igu zelo zadovoljen: »Zadovoljen sem tako s predavatelji in inštruktorji kot tudi s sošolci, saj smo v tem času postali že dobra družina. Prav tako je zelo dobra nastanitev v izobraževal-

Lahko bo obdržal delovno mesto

Med kandidati je bil tudi Sašo Trobec iz Slovenske vojske, ki se je pred desetimi leti zaposlil v njej kot vojak gasilec. V šolo so ga njegovi nadrejeni poslali zato, ker ima pomanjkljivo gasilsko izobrazbo: »Ko sem prihajal v Gasilsko šolo, si nisem predstavljal, da je program šolanja tako

Slika 3:

Usposabljanje za gašenje požarov v naravi je na poligonu Poček zaradi prepovedi kurjenja v naravi potekalo brez ognja. (foto: B. Toič)

Figure 3:

On the training area in Poček, training for extinguishing fires in the natural environment has to be conducted without using fire, as lighting fires is prohibited (Photo: B. Toič).

Slika 4:

Včasih so bile pri gašenju požarov v naravi nepogrešljive naprtnjače, ki jih zdaj počasi nadomešča sodobnejša oprema. (foto: B. Toič)

Figure 4:

Sometimes, when putting off wildfires, fire-fighting knapsacks are indispensable. Nowadays, they are replaced by modern equipment. (Photo: B. Toič)

obsežen in da bom izvedel ter se naučil toliko novih značilnih gasilskih stvari, za katere prej nisem niti vedel, da obstajajo. Na kratko lahko povem, da sem zelo zadovoljen s šolanjem in vsem, kar spada zraven.»

Hvaležen svojemu PGD za pomoč

Med kandidati iz 19. generacije je izstopal Žiga Burger, saj je edini sam plačal šolanje: »Poskušal sem se zaposliti kot poklicni gasilec, vendar mi ni uspelo, zato sem se odločil, da si sam plačam šolanje, in upam, da bom pozneje lažje našel zaposlitev kot poklicni gasilec. S šolanjem sem zelo zadovoljen, saj se vsak dan naučimo veliko novega. Če sam plačaš šolanje, je to zelo drago, še bolj drago pa bi bilo, če bi moral sam kupiti tudi gasilsko obleko in zaščitno opremo. Pri tem mi je pomagalo moje prostovoljno gasilsko društvo, za kar sem jim zelo hvaležen.»

Na šolanje ga je poslalo PGD Trebnje

Urbana Hrena je na šolanje poslalo Prostovoljno gasilsko društvo Trebnje. »Glede na to, da je naše društvo gasilska enota širšega pomena, lahko pošlje na šolanje kandidate za poklic gasilec brez plačevanja šolnine. Moja enota je plačala le stroške nastanitve in prehrane ter je tako pridobila visoko usposobljenega gasilca. Tudi sicer imamo v enoti zelo dobro usposobljen gasilski kader, saj to zahtevajo merila, da smo lahko enota širšega pomena,« je povedal Urban Hren.

Gasilski poklic ne pozna dobrih in slabih vremenskih razmer

»Na prikazni vaji sem bil v skupini, ki se je spopadla s požarom na vozilu, v katerem sta bila dva ponesrečenca. Enega smo iz vozila izvlekli s t. i. hitrim izvlekom, nato smo morali pogasiti ogenj, drugega ponesrečenca pa smo

Slika 5:

Del orodja, ki ga gasilci uporabljajo pri gašenju požarov v naravi. (foto: B. Toič)

Figure 5:

Part of the tools which are used by fire-fighters when extinguishing fires in the natural environment (Photo: B. Toič).

Slika 6:
Reševanje ob prometni nesreči
(foto: B. Kuntarič)
Figure 6:
Rescue during traffic accident
(Photo: B. Kuntarič).

morali iz poškodovanega vozila izrezati. Vse to smo se naučili v pol leta šolanja v Gasilski šoli v ICZR na Igu,« je povedal Gašper Šteflin iz Gasilsko reševalne službe z Jesenic. »Dejansko smo delali v peklenski vročini. Vendar je naš poklic takšen, da ne pozna vremenskih razmer; ampak ko je treba iti na intervencijo, gremo, ne glede na to, ali je zunaj +30 stopinj ali -20 stopinj Celzija.«

mora v določenem trenutku narediti. Pri žrebanju skupin sem imel srečo, da sem izvelkel to skupino, saj se bom na svojem delovnem mestu največ srečeval prav s temi snovmi,« je poudaril Rok Jager iz poklicne gasilske enote v Cinkarni Celje. »Ta služba mi je všeč zato, ker ni monotona, ampak zelo razgibana. Vedno se nekaj dogaja.«

Sreča pri žrebu

»Moja skupina je na prikazni vaji pokazala postopke pri izlitju nevarne snovi. Z našim delom sem zelo zadovoljen. Drugače skoraj ne bi moglo biti, saj se med seboj zelo dobro poznamo in je za nami zelo veliko praktičnih vaj. Bili smo zelo dobro uigrani in vsak od nas je vedel, kaj

Priprava na morebitno prihodnje poklicno jedro

Tadej Korošak iz Prostovoljnega gasilskega društva Ptuj: »Naša gasilska enota je enota širšega pomena, in sicer 4. kategorije. Posredujemo ob različnih nesrečah, od prometnih nesreč, tehničnega reševanja do reševanja na vodi in reševanja iz vode. Glede na to bi lahko imeli tudi

Slika 7:
Dekontaminacija enega izmed gasilcev, ki je posredoval v nesreči z nevarno snovjo. (foto: B. Kuntarič)
Figure 7:
Decontamination of a fire-fighter who has participated in response operation during an accident involving a hazardous substance (Photo: B. Kuntarič).

Slika 8:
Reševanje s stolpa (foto: B. Kuntarič)
Figure 8:
Tower rescue (Photo: B. Kuntarič).

poklicno jedro, ki pa ga naše društvo še nima. Na šolanje v Gasilsko šolo na Igu sem prišel, da bom imel pogoje za zaposlitev, če bomo v našem društvu imeli poklicno jedro.»

Sicer je bil Tadej na prikazni vaji v skupini, ki je prikazala gašenje in reševanje na stolpu.

Kandidati iz ene generacije zadovoljijo samo minimalne potrebe po profesionalcih

Med številnimi gosti, ki so si ogledali zaključno prireditev na Igu, je bil tudi predsednik Združenja slovenskih poklicnih gasilcev Jani Podrepšek. *»Letošnja generacija kandidatov za poklicne gasilce je štela 48 mož. To število novih poklicnih gasilcev pa samo nadomešča odhode v pokoj, invalidske upokojitve ali morebitne daljše bolniške odsotnosti.»*

Po besedah Janija Podrepška je ta trenutek v Sloveniji približno 1100 poklicnih gasilcev, od tega je polovica zaposlenih v javnih zavodih, druga polovica je zaposlena v industriji in drugih gospodarskih organizacijah. V njihovem združenju menijo, da dva razreda kandidatov, ki na leto končata šolanje v Gasilski šoli na Igu, zadostujeta, da zadovoljita le minimalne potrebe po novih poklicnih gasilcih.

Predsednik Združenja slovenskih poklicnih gasilcev Jani Podrepšek: *»Povprečna starost slovenskega poklicnega gasilca je med 40 in 42 let. Ker poklicni gasilci nimamo več beneficirane delovne dobe, se bo povprečna starost v prihodnje še povečevala. V preteklosti so se slovenski poklicni gasilci upokojevali pri 55 letih starosti, zdaj se je starostna meja za odhod v pokoj dvignila na 62 let. To jasno kaže, da nova zakonodaja ni pisana na kožo poklicnih gasilcev.»*

Heavy Rescue Slovenia

Trgovsko središče na Rudniku v Ljubljani je bilo v petek, 13. aprila, in v soboto, 14. aprila 2012, prizorišče drugega usposabljanja gasilcev za posredovanja v prometnih nesrečah. Podobno usposabljanje je v Sloveniji potekalo že leta 2011, obe pa so pripravili strokovnjaki, ki so sicer poklicni gasilci, zaposleni v poklicnih gasilskih enotah v Sloveniji. Tako združujejo prakso iz svojih enot, saj je večina sodelovala že v veliko intervencijah v požarih, prometnih nesrečah in naravnih ter drugih nesrečah.

Glavni nosilci usposabljanj so ljudje iz prakse

Številne tuje delegacije, ki obiščejo Izobraževalni center za zaščito in reševanje na Igu pri Ljubljani, so najprej začudene, nato pa navdušene nad slovenskim modelom in sistemom usposabljanja prostovoljnih in poklicnih gasilcev. Predvsem naredi na člane delegacij velik vtis dejstvo, da so pri usposabljanjih najpomembnejši nosilci ljudje, ki so zaposleni v poklicnih gasilskih enotah in pogosto pridejo neposredno z intervencij v Gasilsko šolo in tam predavajo ter vodijo usposabljanja gasilcev.

Vsi predavatelji in inštruktorji ter zaposleni v Gasilski šoli se zavedajo, da se morajo gasilci neprestano izobraževati in usposabljati. Tako je skupina poklicnih gasilcev leta 2012 že drugič pripravila usposabljanje gasilcev za posredovanje v prometnih nesrečah s pomenljivim naslovom Heavy Rescue Slovenia.

Vsak gasilec lahko posreduje v nesreči na cesti

»Takšnega usposabljanja smo se domislili pred tremi leti, ko smo se udeležili podobnega usposabljanja v Nemčiji,«

je povedal eden glavnih organizatorjev Boštjan Žagar: *»Vprašali smo se, ali smo sposobni takšno usposabljanje pripraviti pri nas. Rekli smo si, poskusimo, pa bomo videli. Leta 2011 smo pripravili usposabljanje, ki se ga je udeležilo 150 gasilcev. Vsi so bili zadovoljni, da smo jih povabili na usposabljanje, letos pa le nadaljujemo. Torej zamisel o takšnem usposabljanju ni naša, temveč smo jo prevzeli.«*

Na omenjeno usposabljanje so bili povabljeni vsi gasilci v Sloveniji, torej poklicni gasilci, člani gasilskih enot širšega pomena in člani prostovoljnih gasilskih enot.

Pet delovnih mest

Lansko usposabljanje je potekalo na petih delovnih mestih. Na prvem so se udeleženci seznanili z vozili na električni pogon in z vozili na hibridni pogon, inštruktorji pa so jih seznanili, na kaj morajo biti še posebno pozorni pri reševanjih iz takih vozil. Na drugem delovnem mestu so se udeleženci seznanili z reševanjem iz kombija oziroma poltovornih vozil. Na tem delovnem mestu se je seznanjanje razdelilo na dva dela, in sicer na spoznavanje novih vozil ter tehnologije, po kateri so narejeni, in na reševanje iz teh vozil. Na tretjem delovnem mestu so se udeleženci seznanili z reševanjem v nesreči z več vozili, to je s tako imenovanim verižnim trčenjem. Z reševanjem iz vozila, ki je pod avtobusom, so se udeleženci srečali na četrtem delovnem mestu. Šlo je za osebno vozilo, na katerega se je prevrnil avtobus, ki je s preveliko hitrostjo pripeljal v ovinek. Pri tem so morali udeleženci avtobus najprej dvigniti na višino reševanja, nato so morali rešiti ponesrečence iz osebnega vozila in ponesrečene potnike iz avtobusa. Na petem delovnem mestu so se udeleženci srečali z reševanjem iz vozila, ki je po bregu zapeljalo v jarek in je ostalo ujet ter prevrnjeno na klančini. V vsaki skupini udeležencev je bilo po deset ljudi, tako da jih je bilo hkrati na delovišču 50. Usposabljanje je bilo dvodnevno, zato ga je leta 2012 opravilo 100 gasilcev.

Usposabljanje nekoliko drugače

Kot pravi Boštjan Žagar, se vsi gasilski strokovnjaki ne strinjajo z načinom dela na teh usposabljanjih. Pravijo namreč, da je vse zelo hitro izvedeno in da je časa za poučevanje premalo.

»S tem se popolnoma strinjamo, zato naš pristop ni klasičen v smislu, to je prav in to je narobe. Naš pristop je tak, da udeležencem predstavimo problem, ki ga morajo rešiti. Pri nas ima problem vedno tri ali štiri strani in slušatelji ocenjujejo naše usposabljanje kot dobro prav zato, ker imajo možnost, da ga rešijo tukaj,« poudarja Boštjan Žagar. *»Med delom skupine premešamo tako, da so v njej vsakič slušatelji iz štirih ali celo petih gasilskih enot, zato se med njimi izmenja zelo veliko znanja. Če v skupini ni oblikovana rešitev, jo inštruktor tudi predstavi in razloži.«*

Skrb za čisto okolje

Boštjan Žagar je še potarnal, da vsako leto teže dobijo avtomobilске razbitine, in nadaljeval: *»Tako smo morali prositi za pomoč štiri organizacije, ki se ukvarjajo s predelavo poškodovanih in odsluženih vozil. V vozilih, na katerih so vadili udeleženci, so očistili vse tekočine od olj, naftnih derivatov do kemičnih tekočin, zato so ekološko nesporna. Tako nismo v nobenem pogledu kakor koli obremenjevali okolja.«*

Primerljivi z evropskimi sistemi reševanja v cestnih nesrečah

Pri usposabljanju gasilcev so sodelovali tudi strokovnjaki iz tujine, med katerimi je bil tudi Rudigar Knoll iz Nemčije. *»Glede na to, da slovenske gasilce in pripadnike nujne medicinske pomoči poznam že od prej, in po tem, kar sem videl na usposabljanju, lahko rečem, da so zelo dobro*

Slika 9:

Delovno mesto št. 1; seznanitev z najsodobnejšo avtomobilistično tehnologijo. To so bili avtomobili na električni in hibridni pogon. (foto: B. Kuntarič)

Figure 9:

Working station 1; familiarizing with the latest automobile technology. These cars were electric and hybrid vehicles. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 10: Delovno mesto št. 2; udeleženci so izvedeli, kje imajo sodobna kombinirana in poltovorna vozila nameščen akumulator. (foto: B. Kuntarič)

Figure 10: Working station 2; the training participants learn that modern vans and trucks are furnished with a car battery. (Photo: B. Kuntarič)

usposobljeni za svoje delo. Lahko vam povem tudi, da sta slovenski sistem reševanja na cestah in sistem dajanja nujne medicinske pomoči ponesrečenim v prometnih nesrečah zelo podobna sistemoma v Nemčiji,« je poudaril Rudigar Knoll.

Na usposabljanju so bili tudi pripadniki in pripadnice SV

Med številnimi gasilci je bilo na lanskem usposabljanju prvič tudi osem predstavnikov Slovenske vojske. Odgovor na vprašanje, zakaj se je usposabljanja udeležila tudi Slovenska vojska, smo poiskali pri višji vodnici Mateji Mencigar iz sanitetne enote 74. MOTB iz Maribora: »Leta 2011, ko sem bila na zdravstveni zagotovitvi takšnega usposabljanja, sem spoznala inštruktorja Boštjana Trilerja in druge. Pogovarjali smo se o vajah in možnostih za sodelovanje. Takrat so nam ponudili, da nas lahko vključijo v takšna usposabljanja. Začela sem spraševati svoje nadrejene, ali je mogoče naše sodelovanje s civilnim okoljem, ti so se strinjali in danes smo na tem usposabljanju. Do zdaj je naša skupina, v kateri smo štirje pripadniki SV, opravila delo na dveh delovnih mestih in reči moram, da pri reševanju ni nobenih razlik v postopkih s področja zdravstva.«

Zadovoljni s svojim delom

»Organizatorji so nam sicer poslali navodila, kaj se bo dogajalo na usposabljanju, vendar podrobnosti nismo poznali, zato smo s potekom usposabljanja in našim delom zelo zadovoljni. Všeč nam je tudi, da ne gre za tekmovanje, temveč je pomembno, da vse postopke opraviš pravilno. Če narediš napako, jo takoj popraviš, saj te inštruktorji opozorijo nanjo. Gre za to, da svoje delo pri dajanju pomo-

Slika 11:

Delovno mesto št. 3; prikaz verižnega trčenja. Udeleženci v skupni akciji (foto: B. Kuntarič)

Figure 11:

Working station 3; demonstration of a pile-up. Training participants in a joint rescue operation (Photo: B. Kuntarič).

Slika 12:

Delovno mesto št. 4; zaradi prehitre vožnje se je v ovinku avtobus prevrnil na osebno vozilo. Reševanje ponesrečenega potnika iz avtobusa (foto: B. Kuntarič)

Figure 12:

Working station 4; due to speeding a bus overturns on a car. Rescue of an injured person from the car (Photo: B. Kuntarič).

či ponesrečenim v prometni nesreči opraviš pravilno,« je povedala.

Kot je povedala višja vodnica Mateja Mencigar, sama še ni imela priložnosti, da bi pokazala svoje znanje v resnični nesreči, več sodelavcev iz sanitetne enote pa je že pomagalo ranjenim v prometnih nesrečah, ko so se po naključju znašli na mestu nesreče.

Ekipe gasilskih enot širšega pomena preverile znanje

Prostovoljno gasilsko društvo Postojna je v sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije in Upravo RS za zaščito in reševanje pripravilo 3. tekmovanje iz tehničnega reševanja ob prometni nesreči. Tekmovanja, ki se ga je udeležilo 13 šestčlanskih ekip iz 44 gasilskih enot širšega pomena,

je potekalo 15. septembra 2012 v Postojni, vsaka enota pa je lahko prijavila le eno tekmovalno ekipo.

Za nastop se pripravijo po navodilih organizatorja

Kot je povedal glavni organizator in vodja tekmovanja Boštjan Triler, so tekmovanje iz tehničnega reševanja ob prometni nesreči organizirali že tretje leto zapored v sodelovanju z Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter Gasilsko zvezo Slovenije. Namen tega srečanja ekip iz različnih gasilskih enot iz vse Slovenije ni povsem tekmovalen. Ni namreč pomembno, ali je ekipa prva oziroma zadnja, ampak gre za to, da se ekipe na podlagi navodil, ki jih dobijo od organizatorja, pripravijo za nastop. V navodilih namreč poleg splošnih navodil natančno piše, koliko bo v osebni avtomobilu ponesrečencev in v kakšnem položaju bo vozilo na kraju nesreče. Ocenjevanje na tekmovanju so prilagodili evropskih smernicam.

Slika 13:

Delovno mesto št. 5; osebni avtomobil je zapeljal po bregu v jarek. Reševanje voznika in poškodovanih potnikov (foto: B. Kuntarič)

Figure 13:

Working station 5; car drives down the hill and falls into a ditch. Rescuing of the driver and injured passengers (Photo: B. Kuntarič).

Slika 14:

Na tem usposabljanju so prvič sodelovali tudi pripadniki in pripadnice Slovenske vojske. (foto: B. Kuntarič)

Figure 14:

Training includes members of the Slovenian Armed Forces for the first time (Photo: B. Kuntarič).

Tekmovalno ekipo je sestavljalo šest članov, in sicer vodja ekipe, gasilec, ki je opravljal delo reševalca, in štirje gasilci. Za tekmovanje se je prijavilo 15 ekip, na startu pa je bilo 13 ekip iz Slovenije. Ekipe so na tekmovanje poslale gasilske enote širšega pomena, ki jim je Vlada Republike Slovenije podelila koncesijo za reševanje v cestnoprometnih nesrečah in nesrečah z nevarnimi snovmi.

Lani so na tekmovanje prišle ekipe iz PGD Postojna, Gasilskega zavoda Trbovlje, PGD Kočevje, Gasilska enota Nova Gorica, Gasilske brigade Ljubljana, PGD Cerknica, PGD Škofje Loka, PGD Trebnje, PGD Radlje ob Dravi, PGD Kobarid, Gasilsko reševalnega centra Ajdovščina, PGD Tolmin in Poklicne gasilske enote iz Maribora.

Nič več kazenskih točk

»Evropske smernice na splošno določajo postopke, kar daje vodji intervencije veliko možnosti, da sam določi po-

stopke, po katerih se bo njegova ekipa lotila reševanja iz ponesrečenega vozila. Če sodim po letošnjem tekmovanju, so ekipe preizkušale nekatere postopke, ki jih v realnih situacijah ne uporabljajo,« je razložil Boštjan Triler. »Tako jih na neki način prisilimo, da med pripravami na naše tekmovanje preizkusijo tudi nekaj drugega, kot so že navajeni.«

Ko so organizatorji prijavljenim ekipam poslali navodila, so dobili zelo veliko vprašanj. Tako se tudi gasilske enote na nevsiljiv in bolj poglobljen način seznanjajo z novimi načini reševanja.

Vrstni red ekip

Sodniki na tekmovanju so bili inštruktorji iz Gasilske šole in ICZR na Igu pri Ljubljani in so zaposleni kot poklicni gasilci v poklicnih gasilskih enotah v Ljubljani, Jesenicah in Celju. Medicinsko ukrepanje sta ocenjevala ustrezno usposo-

Slika 15:

Predstavitve dogajanja na kraju nesreče. Udeleženci usposabljanja so se najprej dogovorili, kako se bodo lotili intervencije. (foto: B. Kuntarič)

Figure 15:

Demonstrating activities performed at the accident site. Training participants agree on how to undertake a response operation (Photo: B. Kuntarič).

Slika 16:

Prihod na kraj nesreče, ogled poškodovanega vozila in določitev nalog posameznemu članu ekipe (foto: B. Kuntarič)

Figure 16:

Arrival at the accident site, inspecting of a damaged vehicle and determining the tasks of each team member (Photo: B. Kuntarič).

Slika 17:

Začetek rezanja pločevine in reševanja »ponesrečenca« iz vozila (foto: B. Kuntarič)

Figure 17:

Cutting of the metal and rescuing the injured person from the vehicle (Photo: B. Kuntarič).

Slika 18:

Streha je odrezana, zdaj bodo gasilci začeli reševati »poškodovanca«. Že prej je gasilec, ki je igral vlogo bolničarja, delno oskrbel »poškodovanca« in nato sta bila ves čas rezanja pločevine pokrita z odejo, ki ju je varovala pred dodatnimi poškodbami. (foto: B. Kuntarič)

Figure 18:

The roof is cut off. Now the fire-fighters begin to rescue the injured person. Earlier, a fire-fighter acting as a medic has treated the injured person. Both were covered by a blanket which protected them against additional injuries. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 19: Tekmovalci so bili zadovoljni s podpornim elementom, s katerim so preprečili morebitno prevrnitev poškodovanega vozila. (foto: B. Kuntarič)

Figure 19: The competitors praise the support element which prevents a possible overturning of the damaged vehicle. (Photo: B. Kuntarič)

bljen sodnik, ki je zaposlen v Reševalni postaji Ljubljana, in zdravnica, ki je zaposlena v Postaji nujne medicinske pomoči v Postojni.

Sodniki so ocenjevali ekipo kot celoto, posebej so ocenjevali vodjo intervencije in posebej gasilca, ki je opravljal delo reševalca. Na koncu so točke sešteli in dobili rezultat in uvrstitev posamezne ekipe. Sodniki ekipe, ki ni opravila naloge skladno z navodili oziroma jo je opravila površno, ni več kaznovala s kazenskimi točkami. Sodniki so opravljeno delo ocenjevali po kakovosti. Tako so ocenjevali pet sklopov, in sicer od najslabše do najbolje opravljenega dela.

»Na prejšnjih dveh tekmovanjih smo imeli tudi nekaj pritožb zaradi sodniških odločitev. Zato smo se letos odločili, da delo vsake ekipe snemamo z eno stacionarno in eno premično video kamero. Tako je lahko ekipa, ki ni bila zadovoljna s sodniško oceno, takoj pregledala posnetek in ugotovila, ali so imeli sodniki prav ali ne,« je dejal Boštjan Triler.

Kdo je lahko tekmoval in kako je moral biti opremljen

Na tekmovanju so lahko nastopili operativni poklicni in prostovoljni gasilci gasilskih enot, ki jih je Vlada RS pooblastila za reševanje ob prometnih nesrečah in intervencije ob nesrečah z nevarnimi snovmi.

Vsi člani ekipe so morali biti med tekmovanjem oblečeni v intervencijsko zaščitno obleko ali gasilski kombinezon, na glavi so morali imeti gasilsko čelado, noge in roke pa so morali imeti zaščitene z gasilskimi škornji z zaščitno kapičo in zaščitnimi rokavicami. Glede na okoliščine so morali

Slika 20: Še nekaj trenutkov in »poškodovanec« bo rešen iz razbitin. (foto: B. Kuntarič)

Figure 20: In a few moments, the injured person will be saved from the ruins. (Photo: B. Kuntarič)

uporabiti zaščitna sredstva za oči (vizir čelade ali zaščitna očala) in medicinske rokavice. Tehnično reševalna ekipa je morala v dvajsetminutnem nastopu oskrbeti in s tehničnim posegom iz vozila rešiti poškodovanca.

Znova so bili najboljši Novogoričani

Potem, ko je vseh 13 ekip opravilo svoje nastope, so sodniki ugotovili, da so svojo nalogo najbolje opravili gasilci iz poklicne gasilske enote iz Nove Gorice, ki so tako obranili naslov najboljšega s tekmovanja leta 2011, na drugo mesto se je uvrstila ekipa Prostovoljnega gasilskega društva iz Kočevja, tretja pa je bila ekipa Gasilske brigade iz Ljubljane.

Tudi posvet o prometnih nesrečah

Dan pred tekmovanjem je bil v Postojni tudi posvet o prometnih nesrečah in nesrečah z nevarnimi snovmi, na katerem je bilo 15 predavateljev in 138 udeležencev. Na posvetu so predstavili najbolj aktualne intervencije ob nesrečah z nevarnimi snovmi in tehnično reševanje ob prometnih nesrečah v zadnjem letu. Predavatelji so predstavili novosti na področju tehničnega reševanja, s poudarkom na hibridnih in električnih vozilih in kakšno nevarnost pomenijo ta vozila za sodelujoče v intervencijah ob nesrečah, v katere so vpletena taka vozila.

Na željo gasilskih enot širšega pomena so predavatelji obravnavali tudi temo o pomoči poškodovanemu motoristu in intervencijah v tako imenovanih množičnih prometnih nesrečah. Udeležencem posveta je bila predstavljena tudi reševalna karta.